

KUMINETZ Géza

AZ AFFILIÁCIÓ FOGALMA A KATOLIKUS EGYHÁZ JOGRENDJÉBEN

I. BEVEZETÉS; II. A KATOLIKUS EGYHÁZ JOGRENDJE ÉS A FELSŐOKTATÁS: *1 Az affiliáció foglma; 2. Az affiliáció elnyeréséhez megtartandó előírások*; III. KÖVETKEZTETÉSEK; IV. AZ AFFILIÁCIÓ MAGYAR VONATKOZÁSAI.

I. BEVEZETÉS

A rendszerváltozás után hazánkban is biztosított a vallásszabadság alapjoga. Ennek az alapjognak egyik sajátos megnyilatkozási módja az egyházak iskola alapítási és működtetési joga. Ezeknek az iskoláknak kiemelkedően fontos részét képezik az egyházi felsőoktatás intézményei, melyek között különleges helyet foglalnak el a szent tudományokkal foglalkozó főiskolák és egyetemek. Dolgozatunk a szent tudományokkal foglalkozó felsőoktatási intézmények egy sajátos együttműködési formájával, az affiliációval kíván foglalkozni és ebben a tanulmányban megkíséreljük összefoglalni mindazt, amit egy kánonjogásznak tudnia kell az affiliációról¹. Mivel sajátosan a kánoni jogrend jogintézményéről van szó, nem könnyű megtalálni világi jogi megfelelőjét, ezért az affiliáció világi jogi implikációival érdemben nem foglalkozunk.

II. A KATOLIKUS EGYHÁZ JOGRENDJE ÉS A FELSŐOKTATÁS

Az Egyházi Törvénykönyv III. könyvének 3. címe a katolikus nevelésre vonatkozó egyetemes jogalkotást tartalmazza. E tárgykör alá tartozik az egyházi egyetemek és fakultások jogrendezése is, melyet a vonatkozó 3. fejezet alá gyűjtött joganyag tartalmaz.² Mivel az egyháznak feladata a kinyilatkoztatott igazság hirdetése, ezek az egyetemek és fakultások sajátos módon részesülnek eme küldetésben, minthogy arra hivatottak, hogy a szent-, vagy a szent dolgokkal kapcsolatos tudományokat műveljék, kutassák, s tudományos igényességgel továbbadják.³

¹ Az affiliáció jogintézménye először a *Normae quaedam* kezdetű rendelkezésben tűnik fel, annak 47. pontjában. Ez a rendelkezés a II. Vatikáni Zsinat után lépett érvénybe és átmeneti jelleggel – miként a kezdőszavai is erre utalnak – szabályozta az egyházi felsőoktatás néhány területét. Az egyházi egyetemre és fakultásokra vonatkozó pápai jogalkotás XX. századi alakulásáról lásd: MARCHISANO, F., *La legislazione accademica ecclesiastica. Dalla Costituzione Apostolica „Deus scientiarum Dominus” alla Costituzione Apostolica „Sapientia Christiana”*, in *Seminarium* 20 (1980) 332-352.

² A törvényhozó a katolikus nevelés köré csoportosította az 1) iskolákra, 2) a katolikus egyetemre és más felsőoktatási intézményekre, 3) az egyházi egyetemre és fakultásokra vonatkozó kánonokat.

Ezek az egyetemek vagy fakultások a legmagasabb színvonalú tudományos és pedagógiai műhelyei a szent tudományoknak és a hozzájuk tartozó kiegészítő tudományoknak.⁴ E tudományok között kiemelkedő helyet foglalnak el a teológiai és a filozófiai tudományok. Ismeretes, hogy minden teológiai rendszer fogalomkészletét nagy mértékben valamely filozófiai iskolától kölcsönzi. Ezért is léteznek zömmel teológiai és filozófiai affiliációk⁵.

Ezek az intézmények részt vesznek tehát az Evangélium hirdetésében és pedig a tudomány sajátos módszereinek igénybevételével. Így a hit és az értelem fénye sajátos módon találkozik bennük.⁶

A szent tudományok művelésének, átadásának és kutatásának azonban léteznek az intézményesültség szempontjából alacsonyabb fokai is⁷, így pl. a papnevelő intézetekben működő filozófiai- és teológiai műhelyek (nevezzük őket hittudományi főiskoláknak). Ezek sem csak horizontálisan, hanem vertikálisan is kapcsolódhatnak a hasonló intézményekhez, mivel az egyházban az egyes intézmények nem izoláltak, hanem együttműködő módon végzik szolgálatukat, valósítják meg intézményes céljukat. Ezt egyébként jogi kötelezettségként is előírja a CIC 820. kánonja: „Az egyházi egyetemek és fakultások vezetői és professzorai gondoskodjanak arról, hogy az egyetem különböző fakultásai, amennyire a téma lehetővé teszi, kölcsönös segítséget nyújtsanak egymásnak, és kölcsönösen együttműködjenek más egyetemekkel és fakultásokkal, köztük olyanokkal is, amelyek nem egyháziak. Ennek keretében közös munkával, kongresszusokkal, összehangolt tudományos kutatásokkal és más módon is együttesen járuljanak hozzá a tudományok előrehaladásához”.

1 Az affiliáció fogalma

Az egyház jogrendje az affiliáció jogintézményével lehetővé teszi egy alacsonyabb, főiskolai színvonalú felsőoktatási intézmény számára a kapcsolatfelvételt és tartást egy magasabb, egyetemi színvonalúval, mely az illetén kapcsolatok első fokozata. Első fokozatról van szó, mivel léteznek magasabb szintű kapcsolatok is a szemináriumok és egyházi egyetemek, illetve fakultások között. Ezeket aggregációnak, illetve inkorporációnak nevezi a kánonjogi szaknyelv.

³ A katolikus egyház jogot formál olyan egyetemek alapítására, működtetésére is, melyek a profán tudományok katolikus szellemű kutatásával és oktatásával foglalkoznak. Ezek az ún. katolikus egyetemek.

⁴ POMPEI, P. A., *Natura e finalità specifiche delle Università e Facoltà ecclesiastiche*, in *Seminarium* 20 (1980) 425-433.

⁵ Affiliáció elvileg lehetséges pl. a szent zene, az egyháztörténet, a kánonjog, a bibliikum, a patrisztika tudományában is.

⁶ SPIAZZI, R., *L'Università e la Facoltà Ecclesiastica nel contesto ecclesiale e culturale odierno*, in *Seminarium* 20 (1980) 403.

⁷ Az oktatás először élőszóban történik, majd sajátos fóruma, pl. iskola alakul. Az iskola szintje is különböző lehet. Ennek csúcsa az olyan oktatási intézmény, mely egyszerre ad helyet a legmagasabb színvonalú oktatásnak és a vonatkozó kutatásnak. Ezen intézmények kialakulásának megvannak a maga történelmi, társadalmi, dologi és személyi feltételei, melyet a jogrendszer követ, feltételekhez köt, lehetővé tesz. Amennyiben egy-egy intézményben jelentősen javul az oktatás és a kutatás minősége, elvileg lehetséges van átlépni a következő kategóriába.

Természetesen az ilyen együttműködés sok más feltétel teljesülését is feltételezi, így a *Sapientia christiana* 60. cikkelye szerint léteznie kell egy olyan tervnek⁸, mely nemcsak az egyházi egyetemek és fakultások működőképességének megőrzését hivatott biztosítani, hanem ezeknek a föld különböző részein való arányos eloszlását is⁹. Ezért kívánatos, hogy ilyen jellegű együttműködések egyazon nemzeten, vagy kulturális régióon belül létesüljenek. Hasonlóképp kívánatos az oktatók együttműködése, cseréje, közös kutatási programok kialakítása, stb. Ennek mintájára a szemináriumok eloszlása, működtetése is hasonlóképp értékelendő, annak ellenére, hogy a megyéspüspök saját belátása szerint létesíthet egyházmegyéjében papnevelő intézetet.¹⁰ Természetesen más jogintézmények létesítése is lehetséges, így egyházmegyei szemináriumé, mely bizonyos értelemben egy helyre gyűjti össze azokat a személyeket, akik képesek a tudományos- és oktató munkára, és koncentrálna azokat az eszközöket, melyek biztosítják a tudományos- és oktató tevékenység tárgyi, dologi feltételeit.

Az egyházi egyetemek és fakultások jogosultak arra, hogy azok számára, akik a vonatkozó feltételeknek megfeleltek, tudományos fokozatot adományozzanak, melyet a pápa nevében adnak ki¹¹. Az egyház jogrendszerében három ilyen tudományos fokozat létezik, a bakkalaureátus, a licencia és a doktorátus (a mai magyar állami jogrend szerint a doktorátus PhD fokozatnak minősül, míg a bakkalaureátus az egyetemi diplomának felel meg). Aszerint, hogy egy-egy hittudományi főiskola (s itt elsősorban a teológus szakot kell rajta érteni) milyen együttműködési kapcsolatot létesít valamely egyházi egyetemmel vagy fakultással, képes hallgatóit felkészíteni a bakkalaureátusra (erre szolgál az affiliáció intézménye), a licenciára (erre szolgál az aggregáció intézménye) vagy a doktorátusra (erre szolgál az inkorporáció intézménye). Az egyes fokozatokhoz egyre minősítettebb feltételeknek kell megfelelnie annak az intézménynek, melyet affiliáltak, aggregáltak, vagy inkorporáltak. Ez az együttműködés magában hordozza végül az affiliált, aggregált illetve inkorporált intézmények számára az esetleges önállósodást, vagyis végeredményben a fakultássá, netán egyházi egyetemmé érlelődést. Fentebb a teológiai és a filozófiai tudományokról szoltunk, mint különösen fontos szent tudományokról. E fontosságnak vetülete a kánonjogban az, hogy ezek affiliációjáról

⁸ E terv és tervezés problémája végigkíséri az egyházi egyetemekre vonatkozó törvényhozást. Erről bővebben lásd: DEZZA, P., *Pianificazione delle Facoltà e mutua collaborazione*, in *Seminarium* 20 (1980) 583-603.

⁹ Az arányosság kellő megállapításához itt figyelembe kell venni a dologi és személyi feltételeken kívül a régió katolikusainak számát, a régióban már működő hasonló intézmények véleményét is.

¹⁰ Ha a jog előírása adott hatóság belátására bízva valamely intézkedés eldöntését, úgy ez sohasem jelent önkényességet az eljáró szerv, vagy személy részéről. Így ha pl. nincsenek meg a szükséges és elégséges feltételek egy intézmény létesítéséhez, úgy akkor nem szabad azt létrehozni.

¹¹ Az egyházi egyetemeken, vagy fakultásokon szerzett akadémiai fokozatok kánoni fokozatok, mivel e tudományterületek kizárólagos illetékese a katolikus egyház, közelebbről a Szentszék. Ellenben a profán tudományok akadémiai fokozatai világi fokozatok, mivel nem az egyház, hanem a világi hatalom tekintélyével adják ki azokat (még akár katolikus egyetemen is!). Természetesen az egyház kívánatosnak tartja azt, hogy kánoni fokozatait az állami hatóságok is elismerjék.; vö. DEZZA, P., *Le Facoltà di scienze sacre nel rinnovamento conciliare*, in *Seminarium* 37 (1985) 128-129.

készített sajátos formanyomtatványokat a Katolikus Nevelés Kongregációja, mely az affiliáció fogalmát és létesítésével kapcsolatos normákat határozza meg.¹²

Az egyházi felsőoktatási intézmények ilyen affiliációs együttműködését maga a Sapiaientia christiana 62 cikkely 2. pontja is különös módon ajánlja mind egyházmegyei, mind szerzetes hittudományi főiskolák számára.

Tanulmányunk az affiliációval, azon belül is a teológiai affiliációval kíván foglalkozni¹³. Ez tehát egy olyan jogintézmény, mely által sajátos kötelék keletkezik egy teológiai főiskola (egy szeminárium, vagy szerzetes teológiai főiskola¹⁴) és egy egyházi egyetem teológiai fakultása, vagy egyszerűen egy önálló teológiai fakultás között. E kötelék létrejöttéhez a Szentszék jóváhagyásán túl úgy az affiliáló, mind pedig az affiliált intézmény részéről teljesítendő feltételek meglétére van szükség. Természetesen az affiliációhoz az affiliálandó intézmény ordináriusának hozzájárulása is szükséges.

Az affiliáció révén lehetővé válik az, hogy egy szeminárium növendéke is elnyerhesse a bakkalaureátus, és csakis a bakkalaureátus fokozatát. Megjegyezzük, hogy a Kódex előírása értelmében a főpásztoroknak és a szerzetes előjáróknak egyébként feladatuk a tehetségesebb növendékeik kiválasztása azon célból, hogy egyházi egyetemre vagy fakultásokra küldjék őket. E lehetőség mellett kínál alternatívát az affiliációs együttműködés. Lehetnek tehetséges és szorgalmas növendékek az egyes szemináriumokban, akik különböző okok miatt nem kerülhetnek be azok közé, akiket az előjárójuk egyházi egyetemre, vagy fakultásra küldött. Az affiliáció további célja az, hogy javítsa a képzés színvonalát az affiliált intézményben. E minőség garantálója az affiliáló fakultás, vagy egyházi egyetem. Ezért az affiliált intézmény tanárainak oktatói és tudományos tevékenysége, könyvtára, tanrendje, didaktikus módszere, vizsgarendje az affiliáló intézmény felügyeletének van alárendelve. E minőség biztosításáért az affiliáló intézményt a vigilancia joga illeti meg a tanulmányokat és az ehhez szükséges segédeszközöket illetően (pl. könyvtár). E vigilancia hatékonyságát az a körülmény is elősegíti, ha a két intézmény egy nemzethez, vagy kulturális régióhoz tartozik.

Az affiliáció mindazonáltal nem a két egyházi intézmény (általában két hivatalos egyházi jogi személy) magánügye, hanem az ilyen megegyezés csak a Szentszék (közelebbről a Katolikus Nevelés Kongregációja) határozatával válik lehetségessé, jogilag hatékonyá. Az affiliációs kérelmet az affiliáló fakultás nyújtja be a kongregációhoz, akkor, ha kari tanácsa megvizsgálta és elfogadhatónak találta az affiliálandó intézmény állapotát.

Az affiliációt első alkalommal kísérleti jelleggel öt évre adja meg a Szentszék, majd ismét meghosszabíthatja öt évre, ha az előírt feltételek továbbra is fennállnak, később pedig véglegesíti, ami azonban a tíz évenkénti rendszeres megújítást jelenti.¹⁵

¹² OCHOA, X., *Leges Ecclesiae* V, 6433-6439.

¹³ Létezik a filozófiai affiliáció is, s az a szemináriumok két éves filozófikumára vonatkozik, míg a teológiai affiliáció ugyancsak intézmény négy éves teologicum-ára.

¹⁴ Vannak szerzők, akik szerint lehetséges az affiliáció vallási tudományok felsőfokú intézete esetében is, ám a Szentszék gyakorlata csak a szemináriumokra terjed ki.

2. Az affiliáció elnyeréséhez megtartandó előírások

A Szentszék illetékesei sajátos előírásokat hoztak, melyek tartalmazzák az affiliációs feltételeket. Ezek az előírások vonatkoznak 1) az affiliáló fakultás kötelezettségeire, 2) az affiliált intézmény kötelezettségeire, 3) a bakkalaureátusi vizsgára, 4) A költségekre.

2.1. Az affiliáló fakultás kötelezettségei

1. A kérdéses fakultásnak az affiliáció számára megbízottat vagy bizottságot kell létesítenie. Az affiliációról a fakultás kari tanácsa dönt, ezért ez a grémi-um választ a tagjai közül alkalmas megbízottat. Ha több affiliált intézetről van szó, akkor erre a célra állandó bizottságot létesít ugyanaz a kari tanács. Úgy a megbízott, mind pedig a bizottság megbízotti hatalommal van felruházva, s illetékes az egész affiliációs kérdés intézésére és évente legalább egyszer kötelező tevékenységéről beszámolni a kari tanácsnak döntései kialakítása vagy megerősítése végett.
2. A megbízottak vagy a bizottság feladatai: 1) Összeállítani minden iratot az affiliáció engedélyezéséhez, s gondoskodni az affiliáció szerencsés kimenetéről. 2) Különleges módon is feladata: a) az affiliálandó intézet teológiai tanárai tudományos tevékenységének felülvizsgálata azok alkalmasságának igazolása végett; b) a teológiai tárgyak éves tanterveit felülvizsgálni, vajon azok megfelelően vannak-e a négy évre elosztva és hogy a megfelelő óraszámban tanítják-e azokat; c) Megvizsgálni és jóváhagyni a tanárok által használt tankönyveket és kézikönyveket, a tanárok által mellékelte bibliográfiákkal együtt; d) felügyelni, hogy a bakkalaureátus magadásához szükséges különleges feltételek teljesüljenek; és e) felülvizsgálni az affiliált intézmény tanulmányi igazgatójának éves és négyévenkénti írásos jelentését.
3. A fakultás egyéb kötelezettségei: A dékán, vagy az elnök az alábbi jogkört gyakorolja: 1) A fakultás képviselőjét kijelölni (kivéve ha ezt a feladatot személyesen kívánja gyakorolni), aki a bakkalaureátusi vizsgán elnököl, vagy azon a fakultás részéről jelen van. 2) négyévente elrendelni az affiliált intézmény meglátogatását, gondoskodni arról, hogy a látogatás eredményéről a kari tanács írásban értesüljön. Az elnök (vagy az egyetem rektora) a látogatásról szóló jelentést köteles megküldeni a Kongregációnak, megfelelő megjegyzésekkel és észrevételekkel, valamint a kari tanács állásfoglalásával.

2.2. Az affiliált intézmény kötelezettségei

1. A tanárok számára és minősítésére vonatkozóan: a) A teológiai tárgyakat oktató személyek minimális száma hét kell hogy legyen, akiknek megfelelő akadémiai fokozatuk van (néhány doktorátus, a többi számára pedig a licencia a minimum követelmény). Az alábbi tárgyak tartoznak ide: szentírástudomány, fundamentális teológia, dogmatika, liturgika, erkölcs-teológia és lelkiség-teológia, kánonjog és végül patológia- egyháztörténelem. b) nyilvánvalóan

¹⁵ SZABÓ, P., *A Görög Katolikus Hittudományi Főiskola intézménytörténete és intézményfejlődésének kánonjogi perspektívái*, in *Örökség és küldetés (1950-2000)*, Nyíregyháza 2001. 205.

kell lennie, hogy ezek a tanárok stabil módon végzik oktatói tevékenységüket, és hogy szabadok minden egyéb megterhelő feladattól, c) A tanároknak gondjuk legyen arra, hogy a katolikus tanítást hűségesen tanítsák, úgy ahogy azt az egyházi tanítóhivatal előterjeszti.

2. A didaktikai segédeszközökkel kapcsolatban: A teológiai tudományok megfelelő oktatásához és tanulásához alkalmas didaktikai eszközökre van szükség, mindenekelőtt szakkönyvtárra, ahol megtalálhatók a főbb teológiai folyóiratok is.
3. A tanulmányi igazgató feladatai (kerülendő öt elnöknek, dékánnak, elnökhelyettesnek, dékán-helyettesnek nevezni): A tanulmányi igazgató személyét a tapasztaltabb teológiai tanárok közül kell választani, aki szorgalmasan és folyamatosan köteles gondoskodni a képzés szabályos folyásáról. Különösen is feladata, hogy a fakultáshoz megküldje: 1) minden egyes tanév megkezdése előtt: a) a négy évre szóló tanterv azon részét részletesen tagolva, melyet az adott évben oktatnak, heti óraszámokkal együtt. 2) a tanárok listáját, azok tudományos életrajzaival, jelölve mind az évet, amióta tanítanak, mind pedig az általuk oktatott tárgya(ka)t. 3) az utolsó éves hallgatók névsorát, akik a bakkalaureátusra jelöltek, abból a célból, hogy beiratkozzanak a fakultás hallgatói közé. 4) rövid jelentését az előző tanévről, főleg a bakkalaureátusi vizsgák eredményéről. Négyévente jelentést küldeni minden az affiliációra vonatkozó dologról.

2.3. A bakkalaureátusi vizsga

1. A fokozat elnyerésének feltételei: A jelöltnek bizonyítania kell, hogy 1) a két éves filozófiai kurzust eredményesen elvégezte, 2) a négy éves teológiai kurzus összes tárgyából eredményes vizsgát tett, 3) részt vett teológiai metodológia kurzuson és szemináriumi gyakorlatokon. 4) a fokozat elnyeréséhez szükséges írásbeli és szóbeli vizsgán bizonyította, hogy rendelkezik a katolikus teológia szerves és szintetikus látásmódjával. A vizsga bizottság előtt történik, melynek egyik tagja a fakultás képviselője.
2. Az elnyert fokozat igazolása: Ezt az affiliáló fakultás, vagy egyetem adja ki, melyet aláírnak a fakultás elöljárói és az affiliált főiskola tanulmányi igazgatója.

2.4. Anyagi kiadások

1. Illetékek és kiadások: 1) A beiratkozási- és vizsgadíjakat, valamint a diploma kiadásának díjait a fakultás határozza meg, a főiskola tanulmányi igazgatója beleegyezésével. A beiratkozási és diplomakiadási díjak a fakultást, a bakkalaureátusi vizsga díja az affiliált főiskolát illetik. Ezeket a díjakat a vizsga előtt be kell fizetni. 2) A négyévente esedékes látogatás kiadásait az affiliált főiskola állja.
2. Az anyagi kiadásokkal kapcsolatban a fakultás egyéb feltételeket is szabhat.

III. KÖVETKEZTETÉSEK

A fentiek alapján világos, hogy az affiliáció az egyházi felsőoktatási intézmények közti együttműködés egyik lehetséges és ajánlott intézményes formája, melyet a Szentszék határozata létesít. Ez a jogi kötelék mindazonáltal érintetlenül hagyja az egyes intézmények önállóságát, semmiképp sem nevezhető jogi személyek egyesítésének, se szövetségének. Az együttműködésben részt vevő intézmények minden olyan dologban, melyről az affiliációra vonatkozó szabályok nem rendelkeznek, saját szabályzatukban meghatározott módon, vagyis önállóan cselekszenek. Önálló marad anyagi bázisuk, vagyionkezelésük is.

Az egyházi törvényhozó kívánatosnak tartja főleg a teológiai affiliációt, különösen akkor, ha az affiliálól és az affiliált intézmény ugyanazon nemzethez, vagy kulturális régióhoz tartozik.

Az affiliáció fő feltételei az alábbiak: 1) a tanárok megfelelő száma és tudományos minősítése, 2) a megfelelő oktatási rend, 3) a hatékony és szakszerű könyvtár, és a könyvtárfejlesztés valós lehetősége, 4) az affiliálól fakultás kötelezettségvállalása.

Az affiliáció révén egy főiskolai szintű intézmény számára lehetőség nyílik arra, hogy tehetségesebb hallgatói is elnyerhessék az első tudományos fokozatot, a bakkalaureátust, abban az esetben, ha elsősorban oktatói állománya, másodsorban pedig infrastruktúrája megfelel a vonatkozó speciális előírásoknak.

Hosszabb távon ez a jogintézmény felkészít az együttműködés következő, még nagyobb minőségi feltételeket megkívánó fokához, az aggregációhoz¹⁶. Távolabbról pedig a fakultássá váláshoz. Mivel a fakultás létesítése különös körültekintést igényel, és nem célszerű számukat növelni egy-egy adott régióban, ezért az affiliáció inkább stabil, mint átmenti megoldásnak látszik. Ez azt jelenti, hogy az affiliált intézmények zöme meg is marad ezen a szinten. Ezt sugallja az a körülmény is, hogy az aggregációt a Szentszék nem favorizálja.¹⁷

Az affiliált intézmény kánonjogi értelemben nem válik egyetemi rangúvá, mint-hogy nem válnak kötelezővé számukra az egyházi egyetemekről és fakultásokról rendelkező pápai törvények. Ám az affiliáció révén a főiskolai szintű intézmény képessé válik arra, hogy felkészítsen a bakkalaureátusra, vagyis az egyetemi diplomára (a tanulmányok mindvégig a főiskolán folynak). Ez viszont azt jelenti, hogy a képzés színvonala eléri az egyetemi szintet, ami viszont alapja annak, hogy a világi jog egyetemi szintű székhelyen kívüli képzésnek ismerje el az affiliált intézményt.

IV. AZ AFFILIÁCIÓ MAGYAR VONATKOZÁSAI

Magyarországon az utóbbi 10 évben több affiliációs együttműködés született. Így a Nyíregyházi Görög Katolikus Hittudományi Főiskola a Római Pápai Keleti Intézethez affiliálódott, s már elnyerte az aggregációs fokot is. A Győri Hittudo-

¹⁶ Természetesen olyan jogi lehetőség is van az intézményfejlődésben, hogy a Szentszék valamely szeminárium hittudományi főiskoláját egyetemi szintű stúdiumnak, vagyis fakultásnak ismeri el. Vö. ERDŐ P., *A hittudományi képzés az egyházjog szerint*, in *Vigília* (1994) 197.

¹⁷ SZABÓ, *A Görög Katolikus Hittudományi Főiskola* 205.

mányi Főiskola a Római Pápai Lateráni Egyetemmel kötött affiliációs szerződést. A Sapientia Szerzetes Főiskola a Római Szent Anzelm Egyetemmel áll affiliációs kapcsolatban.

A Budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karához (továbbiakban: HTK) affiliálódtak az alábbi főiskolák: Egri Hittudományi Főiskola, Esztergomi Hittudományi Főiskola, Szegedi Hittudományi Főiskola és a Veszprémi Hittudományi Főiskola.

Célszerű lenne, ha a HTK által affiliált főiskolák tanterveit a HTK szinkronizálná, s alapvetően meghatározná az előírt minimál követelményrendszert (tankönyv, óraszám, egyes traktátusok), valamint egységesítené a kívánt anyagi hozzájárulást. Ennek módja lehet pl. a végzősök HTK-ra történő beíratása. Az egységes követelményrendszer átjárhatóvá és egyöntetűvé tenné a katolikus felsőoktatást, legalábbis a hitéleti szakok tekintetében. Így hatékonyabban szolgálná a minőségbiztosítást, az akkreditációs követelményeknek való megfelelést. Ezen túl az affiliált intézetekben oktató tanárok tudományos tevékenysége erősödik, többen alkalmassá válhatnak arra, hogy habilitált doktori címet szerezhessenek.